

ABSOLUTYZM W ROSJI, AUSTRII I PRUSACH

1. Absolutyzm oświecony – system polityczny, w którym władca sprawuje nieograniczoną władzę dla dobra ogółu (przeprowadza reformy militarne, oświatowe i gospodarcze w celu wzmocnienia militarne, gospodarczego państwa)

2. Władcy absolutni i ich reformy

Rosja	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Piotr I Wielki (1682 – 1725) ▪ Katarzyna II (1762 – 1795)
Prusy	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fryderyk Wilhelm (Wielki Elektor) (1640 – 1688) ▪ Fryderyk III – jako król Prus został Fryderykiem I ▪ Fryderyk Wilhelm I (1713 – 1740) ▪ Fryderyk II Wielki (1740 – 1786)
Austria	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maria Teresa (1740 – 1780) ▪ Józef II (1780 – 1790)

3. Reformy w Rosji, Prusach i Austrii w XVIII w.

ROSJA	Piotr I Wielki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ utworzył armię poborową, w skład której weszli dożywotnio wcieleni rekruci ▪ utworzył flotę wojenną ▪ założył państwowe manufaktury produkujące broń ▪ zlikwidował Dumę Bojarską ▪ powołał Senat Rządzącym który był organem kolegialnym. Zajmował się kontrolowaniem urzędników oraz przygotowywaniem projektów ustaw, był sadem najwyższym ▪ utworzył nowoczesne ministerstwa zwane kolegiami ▪ zlikwidował samorządy terenowe ▪ stworzył scentralizowaną administrację – podzielił kraj na gubernie, na czele których stali gubernatorzy podlegający carowi ▪ cała szlachta została zmuszona do wybrania 3 dróg kariery: urzędniczej, wojskowej lub duchownej ▪ urzędy administracyjne zostały podzielone na 14 stopni (zhierchizowane) i podporządkowane carowi ▪ car zlikwidował patriarchat moskiewski i stał się zwierzchnikiem cerkwi ▪ w 1721 r. Piotr I przyjął tytuł imperatora Wszechrosji ▪ przeniósł stolicę do Petersburga ▪ wprowadził nowy, uproszczony krój pisma (grażdanekę), która zastąpiła cyrylicę ▪ otworzył liczne szkoły wojskowe, inżynieryjne, medyczne i prawnicze ▪ wspierał rozwój manufaktur i handlu
	Katarzyna II	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadziła pensje dla duchowieństwa, które podporządkowała państwu ▪ szlachta uzyskała samorząd oraz monopol na obejmowanie wyższych stopni wojskowych i urzędniczych ▪ zwiększyła liczbę guberni zmniejszając ich powierzchnię ▪ przekształciła Kozaków zaporoskich w chłopów pańszczyźnianych
PRUSY	Fryderyk Wilhelm (Wielki Elektor)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadził stałe podatki na utrzymanie armii. Płacili je mieszczaństwo i chłopowie ▪ rozbudował armię

AUSTRIA	Fryderyk Wilhelm I	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zwiększył liczebność wojska z 40 tys. do 195 tys. Armia ta składała się z rekrutów (chłopów i mieszczan). Stopnie oficerskie były zastrzeżone dla szlachty ▪ wprowadził do armii surową dyscyplinę ▪ wprowadził bardzo wysokie podatki ▪ zreformował administrację
	Fryderyk II Wielki	<ul style="list-style-type: none"> ▪ rozbudował policję ▪ uzależnił pełnienie urzędu od wykształcenia i zasług ▪ wprowadził przymus edukacyjny wobec dzieci płci męskiej ▪ zreformował program nauczania, kładąc nacisk na umiejętności potrzebne w gospodarce ▪ skodyfikował prawo ▪ wprowadził wysokie cła ochronne i liczne monopole ▪ był głową Kościoła luterańskiego i starał podporządkować sobie Kościół katolicki.
	Maria Teresa Józef II	<ul style="list-style-type: none"> ▪ wprowadzono stałe podatki obciążające wszystkie warstwy społeczeństwa ▪ podzielono monarchię austriacką na gubernie ▪ rozbudowana została administracja ▪ funkcje urzędnicze zależały od wykształcenia ▪ urzędnicy otrzymywali pensję; wprowadzono pewne prawa socjalne: dodatek za wysługę lat, renty ▪ utworzono świeckie szkoły ludowe ▪ przeprowadzono reformę armii, wprowadzając pobór rekruta ▪ zlikwidowano część klasztorów, a dochody z przejętych dóbr przeznaczono na fundusz religijny, z którego utrzymywano szpitale i szkoły, a także wypłacano pensje duchowieństwu ▪ Józef II ogłosił patent religijny, który zrównał w prawach protestantów i katolików

4. Cechy absolutyzmu oświeconego:

- monarcha o nieograniczonej władzy, którzy rządzi zgodnie z interesem państwa
- rozwój administracji pomagającej w zarządzaniu państwem, która otrzymuje pensje
- rozwój nowoczesnej zawodowej armii
- rozwój oświaty – reforma programów zgodnie z nauką oświeceniową, zakładanie licznych szkół, których celem było wykształcenie nowej elity urzędniczej i wojskowej
- ograniczenie roli Kościoła, który podporządkowano państwu. Jego zadaniem było umacnianie pozycji monarchy w państwie
- powstanie niezależnego sądownictwa
- rozwój gospodarczy, dzięki któremu wzrastają dochody skarbu państwa
- wysoki fiskalizm
- poddani stają się obywatelami